SISÄMINISTERIÖ

Hallintovaliokunta 7.9.2018 klo 12:00
Kirjallinen asiantuntijalausunto

K 11/2018 vp *Hallituksen vuosikertomus 2017*
Teema: Hallituksen vuosikertomuksen liite 3, Toimenpiteet eduskunnan lausumien ja kannanottojen johdosta

HALLITUKSEN VUOSIKERTOMUS 2017, TOIMENPITEET EDUSKUNNAN LAUSUMIEN JA KANNANOTTOJEN JOHDOSTA

Valtioneuvosto antaa eduskunnalle hallituksen vuosikertomuksen perustuslain 46 §:ssä säädettynä kertomuksena hallituksen toiminnasta, valtiontalouden hoidosta ja talousarvion noudattamisesta sekä niistä toimista, joihin hallitus on eduskunnan päätösten johdosta ryhtynyt.

Ohessa toimitetaan tiivistetysti ja päivitettynä hallintovaliokunnalle annetut sisäministeriön hallinnonalaa koskevat lausumat:

1. Selviämisasematoiminnan ja muun akuutin päihdehuollon kehittäminen
HE 90/2005 vp – EV 94/2006 vp

> *Eduskunta edellytti 5.9.2006 hallituksen selvittävän mahdollisuudet edistää selviämisasematoiminnan ja muun akuutin päihdehuollon kehittämistä yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollon ja poliisin kanssa.*

Päihteisiin ja päihdetyöhön liittyvät kysymykset, kuten lainsäädäntö ja ohjaus, kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriön toimialaan. Sisäministeriö on yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa tehnyt työtä asioiden kehittämiseksi. Palvelujärjestelmän kehittäminen on käynnissä. Hallitusohjelmaan perustuen kuntien järjestämisvastuulla nyt olevat sosiaali- ja terveyspalvelut on vuoden 2021 alusta lukien tarkoitus siirtää perustettavien itsehallinnollisten maakuntien tehtäväksi. Parhaillaan selvitetään, miten selviämispalveluiden saatavuus järjestetään uusissa rakenteissa kansalaisten yhdenvertaisuuden varmistamiseksi.

Sisäministeriö pitää erittäin tärkeänä, että ne päihtyneet henkilöt, jotka eivät ole poliisipalvelujen tarpeessa, ohjataan selviämispalvelujen piiriin.

2. Poliisin pitkän aikavälin tehtävä-, resurssi- ja rahoitussuunnitelma sekä poliisimiehen hätävarjelua koskevat säännökset
HE 224/2010 vp – EV 371/2010 vp

> *Eduskunta edellytti hallituksen laativan ajantasaisen poliisin pitkän aikavälin tehtävä-, resurssi- ja rahoitussuunnitelman, johon myös sitoudutaan.*

Poliisin pitkän aikavälin tehtävä-, resurssi- ja rahoitussuunnitelmaa on valmisteltu muun muassa poliisin tulosohjausta ja voimavarojen kohdennusta selvittäneessä työryhmässä, jonka jälkeen hallituksen kehyspäätöksessä 4.4.2012 poliisille myönnettiin tasokorotuksena lisärahoitusta talouden tasapainottamiseen ja toimintakyvyn varmistamiseen. Lisäksi poliisin tuli toteuttaa osana taloutensa tasapainottamista toimenpiteet, jotka merkitsivät menotason alentumista vuoteen 2016 mennessä yhteensä 35 milj. eurolla. Tähän perustuen sisäasiainministeri asetti 12.4.2012 poliisin hallintorakenteen kehittämistä valmistelevan hankkeen (Pora III).

Pora III -hankkeessa tehtyjen päätösten toimeenpano annettiin Poliisihallituksen tehtäväksi. Pora III -hankkeen toimeenpanovaihe ajoittui vuosille 2014–2016. Poliisihallitus laati uudistuksen käytännön toi-

meenpanoon liittyen selvityksen "Poliisin hallintorakenteen kehittämishanke (PORA III) -toimeenpanon loppuraportti (Poliisihallituksen julkaisusarja 4/2014).

Sisäministeriö toimitti Eduskunnalle 19.12.2014 Perustuslain 47 §:n 2 momentin mukaisen selvityksen poliisin hallintorakenneuudistuksesta (SM022:00/2012). Hallintovaliokunta on antanut asiasta lausunnon (HaVL 42/2014vp – MINS 5/2014vp).

Sisäministeriö asetti 13.11.2014 työryhmän laatimaan poliisin pitkän aikavälin resurssisuunnitelman, joka ulottuu vuoteen 2019. Kyseessä oli lähinnä v. 2011 asetetun työryhmätyön laskelmien päivitys ja tarkistus ensisijaisesti kevään 2012 kehyspäätöksen jälkeen poliisin määrärahakehyksiin tehtyjen määrärahaleikkausten johdosta. Työryhmän selvitys julkaistiin 5.2.2015.

.

Sisäisen turvallisuuden ja oikeudenhoidon resurssitarpeita arvioiva parlamentaarinen työryhmä tuotti Eduskunnalle tietoa Suomen sisäisen turvallisuuden sekä oikeudenhoidon strategisista resurssitarpeista seuraavalla kehyskaudella 2016–2019. Parlamentaarisen työryhmän toimikausi päättyi 28.2.2015.

Sisäministeriö asetti 18.9.2015 hankkeen Sipilän hallitusohjelman mukaisen sisäisen turvallisuuden selonteon laatimiseksi. Hallitusohjelman mukaan selonteossa tuli kuvata sisäisen turvallisuuden tila, määritellä sisäisen turvallisuuden seurantaan soveltuvan tavoitteet ja mittarit sekä arvioida poliisin tehtävät ja toiminnan tavoitteet. Valtioneuvosto antoi sisäisen turvallisuuden selonteon toukokuussa 2016 ja sen pohjalta aloitettiin sisäisen turvallisuuden strategian valmistelu.

Sisäisen turvallisuuden strategia hyväksyttiin valtioneuvostossa 5.10.2017. Strategia toimenpiteineen korvasi sisäasiainhallinnon konsernistrategian ja aiemman sisäisen turvallisuuden poikkihallinnollisen ohjelman.

Sisäisen turvallisuuden strategian toimenpideohjelman yhtenä tavoitteena on turvata viranomaisten ydintoiminnot ja palvelutaso mm. ajanmukaistamalla toimintamalleja ja kehittämällä suorituskykyä. Sisäministeriössä selvitetään vuoden 2018 aikana kootusti pidemmän aikavälin resurssitarpeet hallinnonalalla (ml. poliisitoimi) sekä kehitetään menetelmiä ja työkaluja, joilla resurssisuunnittelu jatkuvana toimintana integroidaan tiiviimmin strategiseen ja operatiiviseen toiminnan suunnitteluun.

> *Eduskunta edellytti hallituksen tarkkaan seuraavan poliisimiehen hätävarjelua koskevien säännösten toimivuutta ja ryhtyvän tarvittaessa toimenpiteisiin lainsäädännön tarkistamiseksi.*

Uusi poliisilaki (872/2011) tuli voimaan 1.1.2014. Valtioneuvosto on ryhtynyt lain voimaantulosta lähtien seuraamaan poliisimiehen hätävarjelua koskevien säännösten toimivuutta ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin lainsäädännön tarkistamiseksi. Poliisilaki on ollut voimassa neljä vuotta, ja poliisimiehen hätävarjelua koskevaa oikeuskäytäntöä ei ole ehtinyt syntyä siinä määrin, että sen perusteella voitaisiin arvioida säännösten toimivuutta. Asiaa on tarkoituksenmukaista seurata edelleen, koska on mahdollista, että asiasta syntyy oikeuskäytäntöä kohtuullisen ajan kuluessa.

3. Poliisin henkilötietolain kokonaisuudistus
HE 66/2012 vp – EV 216/2013 vp

> *Eduskunta edellytti, että hallitus käynnistää mahdollisimman pian poliisin henkilötietolain kokonaisuudistuksen ja että sen yhteydessä huomioidaan muiden seikkojen ohella EU:ssa valmisteilla olevan uuden tietosuojalainsäädännön lopullinen sisältö ja vaatimukset kansalliselle lainsäädännölle sekä hallintovaliokunnan mietinnöstä HaVM 26/2013 vp ilmenevät lain rakennetta ja sisältöä koskevat huomautukset, ml. poliisin henkilötietolaissa tarkoitettujen rekisterien valvonnan kehittäminen. Samassa yhteydessä tulee tarkistaa myös rajavartiolaitoksen henkilötietolain säännökset.*

Sisäministeriö asetti 28.1.2016 hankkeen valmistelemaan ehdotukset poliisin henkilötietojen käsittelyä koskevan lainsäädännön kokonaisuudistamiseksi. EU:n tietosuoja-asetus ja tietosuojadirektiivi annettiin 27.4.2016. Säädöshankkeessa otetaan huomioon hallintovaliokunnan mietinnössään esittämät huomau-

tukset EU:n tietosuojalainsäädännön täytäntöönpanon lisäksi sekä eräät keskeisimmät rikostorjunnan tarpeet. Työskentelyyn on otettu mukaan sisäministeriön hallinnonalan lisäksi oikeusministeriö, puolustusministeriö ja valtiovarainministeriö sekä näiden hallinnonalan viranomaisia.

Sisäministeriö on 28.10.2016 asettanut hankkeen henkilötietojen käsittelyä Rajavartiolaitoksessa koskevan lainsäädännön tarkistamiseksi. Hankkeessa toteutetaan EU:n tietosuojalainsäädännön uudistamisen edellyttämät muutokset lakiin sekä arvioidaan lain muut muutostarpeet. Hanke toteutetaan tiiviissä yhteistyössä poliisin henkilötietolain kokonaisuudistuksen kanssa.

Jatkovalmistelu on meneillään ja esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle syysistuntokaudella 2018 (tällä hetkellä antamisajaksi ilmoitettu vko 44). Myös Rajavartiolaitoksen henkilötietolain uudistusta koskeva esitys on tarkoitus antaa syysistuntokaudella (ilmoitettu vko 45).

4. Poliisin henkilötietojen käsittely
HE 57/2013 vp – EV 79/2014 vp

> *Eduskunta edellyttää hallituksen huolehtivan siitä, että hallintovaliokunnalle annetaan viimeistään vuoden 2015 loppuun mennessä kattava selvitys 1) niistä toimenpiteistä, joihin on ryhdytty erityisesti epäiltyjen tietojärjestelmän, mutta myös muiden poliisin henkilörekisterien osalta, sen varmistamiseksi, että tietojärjestelmät ovat virheettömiä ja että henkilötietojen käsitteleminen tapahtuu kaikilta osin lainsäädännön edellyttämällä tavalla ja muutoinkin asianmukaisesti sekä 2) niistä toimenpiteistä, joihin on ryhdytty henkilörekisterien ja henkilötietojen käsittelyn sekä niihin liittyvän koulutuksen, ohjeistuksen ja valvonnan kehittämiseksi.*

Sisäministeriö on toimittanut selvityksen hallintovaliokunnalle 26.10.2016.

Poliisihallitus on antanut 30.3.2016 päivätyn ohjeen; "Tietojen käsittely epäiltyjen tietojärjestelmässä". Ohjeen tarkoituksena on ohjata valtakunnallisesti epäiltyjen tietojärjestelmän käyttöä, yhdenmukaistaa menettelytavat sekä antaa käyttäjille tulkintaohjeet tietojärjestelmän tietosisältöä koskeviin menettelytapoihin ja syöttöjen perusteisiin. Tavoitteena on lisäksi selkeyttää tietojärjestelmän tietosisällön valvonta. Ohje on päivitetty 22.3.2017.

5. Rahankeräyslain muuttaminen
HE 6/2014 vp – EV 69/2014 vp

> *Eduskunta edellyttää, että rahankeräyslainsäädännön muutostarpeita koskevaa selvitystyötä kiirehditään ja että selvitystyössä arvioidaan eri vaihtoehtoja rahankeräystoiminnan järjestämiseksi, mukaan lukien mahdollisuudet ilmoitusperusteisen järjestelmän käyttöönottoon, ja tarkastellaan lain uudistamista myös joukkorahoituksen kehittämis- ja sääntelytarpeiden näkökulmasta. Arvioinnissa on kiinnitettävä huomiota myös rahankeräysten tehokkaaseen valvontaan ja siihen, miten rahankeräysten luotettavuus ja kohdentuminen lailliseen toimintaan varmistetaan.*

Pääministeri Stubbin hallitusohjelmakirjauksen perusteella sisäministeriö käynnisti hankkeen rahankeräyslain kokonaisuudistamiseksi kesällä 2014. Samalla aikaisemmin sisäministeriössä käynnistynyt selvityshanke rahankeräyssääntelyn vaihtoehtoisista ratkaisumalleista lakkautettiin. Sisäministeriössä valmisteltiin hallituksen esitys uudeksi rahankeräyslaiksi loppuvuonna 2014. Hallitus ei antanut esitystä eduskunnalle käsiteltäväksi.

Hallitusryhmät antoivat 19.2.2016 normien purun ja säädösten sujuvoittamisen edistämiseksi alustavan ehdotuksen rahankeräyslain uudistamiseksi siten, että varainhankinta olisi mahdollista pienemmällä byrokratialla ja nopeammin poistamalla rekisteröidyiltä yhdistyksiltä velvollisuus hakea poliisin lupa ja korvata se ilmoitusmenettelyllä. Sisäministeriö asetti elokuussa 2016 hankkeen rahankeräyslain uudistamiseksi. Tehtävänä oli kartoittaa rahankeräystoiminnan nykytila ja kehittämiskohteet sekä selvittää vaihtoehtoiset toteuttamisvaihtoehdot rahankeräystoiminnan sujuvoittamiseksi pitäen kiinni voimassa olevan rahankeräyslain tavoitteesta estää epärehellinen toiminta rahankeräysten yhteydessä. Hankkeessa arvioitiin myös

nykyistä sääntelyä laajemmin julkisyhteisöjen asemaa rahankeräysten toimeenpanijoina. Esiselvityshankkeen toimikausi on päättynyt 31.12.2017. Hallituksen esityksen muotoon laadittu rahankeräyslakityöryhmän mietintö on lähetetty lausuntokierrokselle 17.1.2018.

Sisäministeriö asetti rahankeräyslainsäädännön kokonaisuudistusta koskevan lainsäädäntöhankkeen (SM012:00/2018) 14.5.2018. Hankkeen tehtävänä oli valmistella ehdotus hallituksen esitykseksi uudeksi rahankeräyslaiksi ja siihen liittyviksi laeiksi tehdyn esiselvityksen mukaisesti. Hallituksen esitys rahankeräyslaiksi on tarkoitus antaa eduskunnalle vuoden 2018 syysistuntokauden alussa. Sisäministeriön näkemyksen mukaan edellä mainittu eduskunnan lausuma ei enää anna aihetta toimenpiteisiin.

6. Todistajansuojeluohjelmaa koskeva lainsäädäntö
HE 65/2014 vp – EV 248/2014 vp

> *Eduskunta edellyttää hallituksen ryhtyvän pikaisesti lainvalmistelutoimenpiteisiin todistajansuojeluohjelmaa koskevan lainsäädännön tarkistamiseksi siten, että suojeltavan asunnon ja sen lähiympäristön valvonnassa teknisen laitteen, menetelmän tai ohjelmiston avulla saatavaa tietoa voidaan käyttää mahdollisimman laajasti myös muihin kuin suojeltavaan kohdistuvien rikosten estämisessä, esitutkinnassa ja koko rikosprosessissa.*

Sisäministeriössä on käynnissä lainsäädäntöhanke poliisin henkilötietolainsäädännön kokonaisuudistamiseksi. Samassa yhteydessä on tarkoituksenmukaista arvioida todistajasuojeluohjelmia koskevaan rekisteriin talletettujen tietojen käyttö myös muihin kuin suojeltavaan kohdistuvien rikosten estämisessä, esitutkinnassa ja koko rikosprosessissa. Asiassa ei ole Eduskunnalle uutta ilmoitettavaa.

7. Viranomaisyhteistyö uhkan arvioinnissa ja uhkaavan teon estämisessä
HE 333/2014 vp – EV 268/2014 vp

> *Eduskunta edellyttää hallituksen antavan hallintovaliokunnalle vuoden 2017 loppuun mennessä perustuslain 47 §:n 2 momentissa tarkoitetun kirjallisen selvityksen siitä,*
> *1. kuinka viranomaiset ja muut toimijat ovat uuden lainsäädännön nojalla ilmoittaneet omaaloitteisesti poliisille henkeen tai terveyteen kohdistuvan uhkan arviointia tai uhkaavan teon estämistä varten välttämättömät tiedot salassapitovelvollisuuden estämättä*
> *2. kuinka luovutettuja tietoja on hyödynnetty ja niiden avulla toiminnan vaikuttavuutta on parannettu sekä*
> *3. millä tavoin erimuotoinen viranomaisyhteistyö ja sen vaikuttavuus on kehittynyt uudistuksen myötä.*

Sisäministeriö ja poliisi ovat aktiivisesti pyrkineet monin eri keinoin parantamaan esimerkiksi poliisin uhka-arvioinnin ja siihen liittyvän eri hallinnonalojen yhteistyön edellytyksiä. Myös poliisin ja koulujen välillä on vakiintunutta yhteistyötä ja se näkyy myös ilmoituksissa. Sisäministeriön aloitteesta poliisiosaston edustaja on ollut IMO-hankkeen eräässä alatyöryhmässä ja tuonut esille monissa eri virkamieskokouksissa uhka-arviointityökaluun liittyviä kehittämiskohteita, jotka hankkeessa voitaisiin ottaa huomioon.

Poliisi ei tilastoi sitä, millä (toisen hallinnonalan) lakiperusteella tämä taho ilmoittaa uhkaepäilynsä poliisille. Sisäministeriöön tulleen tiedon mukaan kentällä tunnetaan kuitenkin em. lakimuutosta heikosti ja tulkinta säännöksen sisällöstä on ollut vaihtelevaa.

8. Poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetun lain uudistamistarpeet
HE 348/2014 vp – EV 334/2014 vp

> *Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee kiireellisesti poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetun lain kokonaisuudistuksen.*

SISÄMINISTERIÖ

Sisäministeriö asetti 30.3.2015 työryhmän, jonka tehtävänä on laatia esiselvitys poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetun lain (841/2006) uudistamistarpeista. Työryhmän mietintö on tarkoitus lähettää lausuntokierrokselle syksyllä 2018.

9. Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta
VNS 5/2016 vp - EK 8/2017 vp

> *Eduskunta edellyttää, että hallitus*
> *1) turvaa sisäisen turvallisuuden keskeisten viranomaisten poliisin, Rajavartiolaitoksen, pelastustoimen, hätäkeskuslaitoksen, Tullin ja maahanmuuttoviraston suorituskyvyn sekä näiden viranomaisten lakisääteisten tehtävien hoitamisen asianmukaiset edellytykset nykyistä paremmin muun muassa vahvistamalla olennaisesti näiden viranomaisten rahoituspohjaa,*
> *2) turvaa myös syyttäjälaitoksen, tuomioistuinten ja Rikosseuraamuslaitoksen toimintaedellytykset rikosvastuun toteuttamisessa olennaisesti nykyistä paremmin,*
> *3) korjaa hallintovaliokunnan mietinnöstä HaVM 5/2017 vp ilmenevät sisäisen turvallisuuden puutteet ja epäkohdat sekä varautuu mietinnössä mainittuihin uhkatekijöihin, panostaa kehittämiskohteisiin ja ryhtyy muihin mietinnössä mainittuihin toimenpiteisiin,*
> *4) ottaa hallintovaliokunnan mietinnön HaVM 5/2017 vp sisäisen turvallisuuden linjausten ja toimenpiteiden perustaksi sekä noudattaa mietinnön linjauksia myös sisäisen turvallisuuden strategiatyössä,*
> *5) antaa hallintovaliokunnalle vuoden 2020 loppuun mennessä kirjallisen selvityksen niistä toimenpiteistä, joihin valiokunnan mietinnön HaVM 5/2017 vp johdosta on ryhdytty, sekä*
> *6) antaa eduskunnalle vuoden 2021 loppuun mennessä uuden kokonaisvaltaisen sisäisen turvallisuuden selonteon sisäisen turvallisuuden tilannekuvasta, uhkista ja tilasta, kansalaisten turvallisuuden tunteesta, sisäisen turvallisuuden viranomaisten suorituskyvystä ja toiminnan tuloksellisuudesta, toimintojen kehittämistarpeista ja haasteista sekä eriävien asianmukaisen hoitamisen edellyttämistä kehittämistoimenpiteistä ja tehtäväperusteisesti pidemmän tähtäimen taloudellisista ja muista resurssitarpeista.*

Hallitus antoi sisäisen turvallisuuden selonteon eduskunnalle toukokuussa 2016. Sisäisen turvallisuuden selonteko valmisteltiin tiiviissä vuorovaikutuksessa ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon ja puolustusselonteon valmistelun kanssa.

Hallitus päätti puoliväliriihessään keväällä 2017, että turvallisuus tulee olemaan yksi sen loppukauden painopisteistä. Sisäisen turvallisuuden selonteon ja siitä annetun eduskunnan vastauksen edellyttämät toimenpiteet sekä osa tuolloin vielä valmisteilla olleen sisäisen turvallisuuden strategian toimenpiteistä on sisällytetty osaksi tämän turvallisuuspainopisteen toimeenpanoa. Toimenpiteiden tavoitteet saavutetaan varsin hyvin vuonna 2019 päättyvän vaalikauden loppuun mennessä.

Sisäisen turvallisuuden strategian valmistelu käynnistyi syksyllä 2016 ja strategia hyväksyttiin valtioneuvoston periaatepäätöksenä 5.10.2017. Sisäisen turvallisuuden strategia on valmisteltu hallintovaliokunnan mietinnön edellyttämällä tavalla ja sen toimeenpanossa keskeisimpänä ohjaavana tekijänä ovat mainitun mietinnön linjaukset. Esimerkiksi sisäisen turvallisuuden jatkuvassa analysointi- ja ennakointityössä keskeisiksi seurantakohteiksi on nostettu mietinnössä esitetyt ilmiöt sekä rikollisuuden lajit.

Strategian toimenpideohjelmassa on kahdeksan toimenpidekokonaisuutta ja yhteensä 39 toimenpidettä. Strategia toimeenpannaan valtionhallinnossa osana eri hallinnonalojen toiminnan ja talouden suunnittelua ja tulosohjausta. Muiden vastuutahojen osalta toimeenpano toteutetaan kumppanuusperusteisesti verkostoyhteistyössä. Strategian toimeenpanoa ohjaa laaja poikkihallinnollinen ohjausryhmä ja valtioneuvostossa toimeenpanoa seuraa sisäisen turvallisuuden ja oikeudenhoidon ministerityöryhmä. Sisäisen turvallisuuden strategian toimeenpanoa tuetaan jatkuvalla viestinnällä. Vuoden 2018 keskeisimpiä kehittämiskohteita on ollut sisäisen turvallisuuden analysointi- ja ennakointitoiminnan kehittäminen siten, että sisäisen turvallisuuden tilan seurantaan syntyy riittävän laaja-alainen, väestön ja sen eri osien turvallisuutta ja turvallisuuden tunnetta kuvaava menettelytapa, jollaista ei aiemmin ole ollut. Se luo jatkossa nykyistä paremmat

edellytykset sekä laajemmalle yhteiskunnalliselle että sisäisen turvallisuuden viranomaistoimintoja koskevalle päätöksenteolle. Erityisesti sisäisen turvallisuuden alueelliseen sekä väestöryhmien väliseen jakautumiseen tullaan tässä kiinnittämään huomiota, koska erot suomalaisten turvallisuudessa sekä turvallisuuden tunteessa vaihtelevat paljon näiden perusteella.

Strategian sisältämän toimenpideohjelman yhtenä tavoitteena on varmistaa kokonaisvaltaisesti viranomaisten pitkän aikavälin toimivaltuus- ja resurssisuunnittelu. Toimenpidekokonaisuuden taustalla olevan turvallisuusympäristön muutoksen johdosta sisäisen turvallisuuden viranomaiset ovat vuodesta 2017 saaneet lisärahoitusta toimintansa tehostamiseen.

Sisäministeriössä selvitetään parhaillaan edellä mainittuun ennakointityöhön perustuen pidemmän aikavälin resurssitarpeet hallinnonalalla sekä kehitetään menetelmiä ja työkaluja, joilla resurssisuunnittelu jatkuvana toimintana integroidaan tiiviimmin strategiseen ja operatiiviseen toiminnan suunnitteluun. Pidemmän aikavälin voidaan ajatella kattavan kaksi kehyskautta tai toimialan strategisen suunnittelun aikajänteen (noin 10 vuotta). Kehittämistyötä ja mahdollisia jatkotoimenpiteitä varten on asetettu hallinnon sisäinen hanke aikavälille 1.2.–31.12.2018 ja sen kokoonpanoa tarkistetaan ja toimikautta jatketaan tarvittaessa. Kehittämistoiminta on osa normaalia toiminnan ja talouden suunnittelua ministeriössä, mutta asian merkityksellisyyden ja aikaintensiivisyyden takia on ollut perusteltua tehdä työ erillisenä hankkeena ja nimetä tätä varten hankeryhmään osallistuvat tahot.

Vuoden 2018 aikana valmistellaan alueellisen ja paikallisen turvallisuussuunnittelun kansallisiksi linjaukset. Linjausten tarkoituksena on tukea ja edistää turvallisuussuunnittelua maakunta-, seutukunta- ja kuntatasolla. Linjaukset on yhteen sovitettu käynnissä olevan maakuntauudistuksen valmistelun sekä valtion virastoille osoitettavien toiminnallisten tavoitteiden kanssa siten, että eri tasoilla ja toimijoilla olevat resurssit hyödynnetään samansuuntaisesti keskeisten sisäisen turvallisuuden haasteiden ennalta ehkäisemiseen sekä poikkeuksellisiin tai laajamittaisiin häiriöihin varautumiseen.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä, laiksi rahanpesun selvittelykeskuksesta sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi
HE 228/2016 vp – EV 27/2017 vp

> *Eduskunta edellyttää, että hallitus arvioi neljännen rahanpesudirektiivin muutosten täytäntöönpanon yhteydessä, onko tosiasiallisia edunsaajia koskevien tietojen rekisteröintikynnys riittävällä tasolla sen varmistamiseksi, että säännökset eivät ole helposti kierrettävissä, huomioiden myös näiden tietojen käyttötarkoituksen.*

Eduskunnan lausuma liittyy rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (444/2017) 1 luvun 5 §:ään, jossa säädetään yhteisön tosiasiallisen edunsaajan määritelmästä.

Yhteisön on rekisteröitävä tosiasiallisten edunsaajiensa omistusosuuksien laajuudet kaupparekisteriin kyseisen määritelmän sisältämän kynnysarvon mukaisesti. Hallituksen esityksen (HE 228/2016 vp) eduskuntakäsittelyn yhteydessä sisäministeriö katsoi muita toimivaltaisia ministeriöitä kuultuaan, että rekisteröintikynnys oli syytä säätää rahoitusjärjestelmän käytön estämisestä rahanpesuun tai terrorismin rahoitukseen, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/60/EY ja komission direktiivin 2006/70/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2015/849 (neljäs rahanpesudirektiivi) edellyttämän minimitason mukaiseksi.

Neljännen rahanpesudirektiivin muuttamista koskevan direktiiviehdotuksen lopullisesta kompromissitekstistä hyväksyttiin Coreperissä 20.12.2017. Jäsenvaltioiden on pantava direktiivi täytäntöön 18 kuukauden kuluessa sen voimaantulosta. Sisäministeriöllä on tarkoitus yhteistyössä valtiovarainministeriön kanssa tarkastella tosiasiallisia edunsaajia koskevien tietojen kansallisen rekisteröintikynnyksen riittävyyttä eduskunnan lausuman mukaisesti direktiivin muutosten täytäntöönpanon yhteydessä.

SISÄMINISTERIÖ

Euroopan parlamentti ja neuvosto antoivat 30.5.2018 direktiivin (EU) 2018/843 rahoitusjärjestelmän käytön estämisestä rahanpesuun tai terrorismin rahoitukseen annetun direktiivin (EU) 2015/849 ja direktiivien 2009/138/EY ja 2013/36/EU muuttamisesta (*ns. viides rahanpesudirektiivi*). Direktiiviehdotuksen antamisen yhteydessä komissio esitti, että tosiasiallista edunsaajan suoraa tai välillistä määräysvaltaa osoittava prosenttiosuus laskettaisiin 25 prosentista 10 prosenttiin. Tämä ehdotus ei kuitenkaan menestynyt direktiivineuvotteluissa ja prosenttiosuutta ei muutettu.

Valtiovarainministeriö valmistelee viidennen rahanpesudirektiivin täytäntöönpanoa. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle budjettilakina joko viikolla 40 tai 41. Sekä viidennessä rahanpesudirektiivissä että OECD:n hallitusten välisen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjunnan yhteistyöelimen FATF:n (Financial Action Task Force) suosituksissa edellä mainittu prosenttiosuus on 25 prosenttia. Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain säätämisen jälkeen ei ole tullut ilmi syitä, joiden perusteella Suomessa tulisi poiketa kansainvälisesti hyväksytystä linjasta. Esitysluonnoksessa ei näistä syistä johtuen ehdoteta muutosta tosiasiallisen edunsaajan suoraan tai välillistä määräysvaltaa osoittavaan prosenttiosuuteen.